

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรในตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวแทนครัวเรือนเกษตรกรผู้ที่อาศัยในพื้นที่ตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 11 หมู่บ้าน เป็นประชากรทั้งหมด 7,689 ครัวเรือน แต่เนื่องจากประชากรมีจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงมาเพียง 6 หมู่บ้าน เป็นเกษตรกรจำนวน 380 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งคำถามออกเป็น 4 ตอน คือ ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของเกษตรกรต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรในตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรในตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC for Windows (Statistical Package for Social Science Research) สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด(Maximum) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression)

Analysis) โดยวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise Method) เพื่อหาตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตามจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร เพศของเกษตรกร จากการศึกษา พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 62.4

อายุของเกษตรกร จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 36-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.9 ส่วนเกษตรกรที่มีอายุอยู่ในช่วง 65 ปีขึ้นไป มีน้อยสุด คิดเป็นร้อยละ 3.4 เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 45.99 ปี สูงสุด 70 ปี และต่ำสุด 23 ปี

ระดับการศึกษาของเกษตรกร จากการศึกษาพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 64.7 ส่วนเกษตรกรที่จบในระดับปริญญาตรี มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.8 ของประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

สถานภาพการสมรสของเกษตรกร จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว คิดเป็นร้อยละ 78.7 รองลงมาเป็นโสด จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 และหย่าร้าง/เป็นหม้ายจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4

จำนวนสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกร จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวจำนวน 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 52.4 ส่วนสมาชิกในครอบครัวจำนวน 1-2 คน มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.2 เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.53 คน สูงสุด 9 คน และต่ำสุด 2 คน

รายได้รวมของครอบครัวเกษตรกร จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้รวมของครอบครัวอยู่ในช่วง 100,001-200,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 50.8 เกษตรกรมีรายได้รวมของครอบครัวน้อยที่สุดอยู่ในช่วง 500,001 บาทต่อปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.1 โดยเกษตรกรมีรายได้รวมต่ำสุด 50,000 บาทต่อปี รายได้มากที่สุด 600,000 บาทต่อปี และมีรายได้รวมเฉลี่ย 187,284.2 บาทต่อปี

รายได้จากภาคการเกษตรของเกษตรกร จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 50,001-100,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 42.6 เกษตรกรมีรายได้จากภาคการเกษตรน้อยที่สุดอยู่ในช่วง 200,001-250,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 2.9 โดยเกษตรกรมีรายได้จากภาคการเกษตรต่ำสุด 10,000 บาทต่อปี รายได้มากที่สุด 500,000 บาทต่อปี และมีรายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ย 117,434.2 บาทต่อปี

รายได้นอกภาคการเกษตรของเกษตรกร จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 0-50,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 55 เกษตรกรมีรายได้นอกภาคการเกษตรน้อยที่สุดอยู่ในช่วง 200,001-250,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.3 โดยเกษตรกรมีรายได้นอกภาคการเกษตรต่ำสุด 0 บาทต่อปี รายได้มากที่สุด 300,000 บาทต่อปี และมีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 51,986.84 บาทต่อปี

รายได้จากการให้บริการการท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการให้บริการการท่องเที่ยวอยู่ในช่วง 0-30,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 82.3 ส่วนเกษตรกรมีรายได้น้อยที่สุดอยู่ในช่วง 90,001-120,000 บาทต่อปี และ 250,001 บาทต่อปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.1 โดยเกษตรกรมีรายได้จากการให้บริการการท่องเที่ยวต่ำสุด 0 บาทต่อปี รายได้มากที่สุด 550,000 บาทต่อปี และมีรายได้จากการให้บริการท่องเที่ยวเฉลี่ย 17,863.16 บาทต่อปี

จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตรของเกษตรกร จากการศึกษาพบว่าจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตรของเกษตรกร ส่วนใหญ่ ร้อยละ 32.9 มีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร 6-10 ไร่ ส่วนจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตรน้อยที่สุด 1 ไร่ จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตรมากที่สุด 50 ไร่ โดยมีจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 11.9791 ไร่

การเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกร จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 79.5 เป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน รองลงมา ร้อยละ 70 เป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตร ร้อยละ 38.7 เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ร้อยละ 25.8 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 18.7 เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและร้อยละ 13.9 เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์

การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเกษตรกร จากการศึกษาการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่าแหล่งข้อมูลที่เกษตรกรเห็นว่าได้รับข่าวสารมากที่สุดคือเพื่อนบ้าน โดยเฉลี่ย 4.37 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.643 เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้งหมดแล้ว เกษตรกรได้รับข่าวสารจากแหล่งต่างๆทั้งหมด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.25 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.451

กิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกร จากการศึกษาพบว่ากิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.9 คือ ทำสวน รองลงมา ร้อยละ 52.9 ทำนา รองลงมา ร้อยละ 45 เลี้ยงสัตว์ รองลงมา ร้อยละ 21.3 แปรรูปสินค้าเกษตร และร้อยละ 17.6 กิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกร คือ การทำไม้ดอกไม้ประดับ

ระยะห่างจากแหล่งท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 36.3 มีบ้านเรือนอยู่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยวเป็นระยะทาง 4.1-6.0 กิโลเมตร และน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.4 อยู่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยวเป็นระยะทาง มากกว่า 8 กิโลเมตร

2. ทักษะของเกษตรกรต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การศึกษาทักษะของเกษตรกรต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีทัศนคติในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ค่าเฉลี่ย 4.49 ประเด็นที่เกษตรกรเห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรช่วยเพิ่มอาชีพให้กับคนในชุมชน แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรได้รับการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมาท่องเที่ยวมากขึ้น ชุมชนได้รับประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว การมีแหล่งท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีกิจกรรมที่สร้างรายได้เพิ่มมากขึ้น และส่วนราชการควรเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

เกษตรกรมีทัศนคติในระดับเห็นด้วยต่อประเด็นต่างๆ 6 ประเด็น ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทำให้ชุมชนมีการพัฒนามากขึ้น ทำให้ชุมชนมีความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาหมู่บ้าน ทำให้ชุมชนมีความสวยงามทางธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น ทำให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น ทำให้คนในชุมชนไม่ต้องอพยพย้ายถิ่นฐานไปทำงานที่อื่น และทำให้มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมที่ดีขึ้น และมีเพียง 1 ประเด็นเท่านั้น ที่เกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจ ซึ่งได้แก่ การมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรช่วยให้มีรายได้จากนักท่องเที่ยว

3. การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การศึกษาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในประเด็นการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในด้านค้นหาปัญหา การมีส่วนร่วมวางแผนและการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติตาม และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมเกษตรกรมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.19 เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในแต่ละประเด็นหลักแล้วพบว่าเกษตรกรมีส่วนร่วมในระดับน้อยในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการค้นหาปัญหา ค่าเฉลี่ย 1.96 การวางแผนและการดำเนินงาน ค่าเฉลี่ย 2.00 การลงทุนและปฏิบัติตาม ค่าเฉลี่ย 2.22 และการติดตามและประเมินผล ค่าเฉลี่ย 2.11 และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยของการมีส่วนร่วมในแต่ละประเด็นหลักแล้วจะพบว่าเกษตรกร มีระดับการมีส่วนร่วม น้อยในทุกประเด็น ได้แก่ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.15 ด้านการบริการการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.18 และด้านการตลาดท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.06 ซึ่งการที่เกษตรกรส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรน้อย มีสาเหตุมาจาก เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำสวนจึงทำให้เกษตรกรมีภาระมาก ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการดำเนินงานในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และไม่มีผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งผลของการศึกษาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี สอดคล้องกับ นเร (2539) ซึ่งได้วิจัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนใน “โครงการสุพรรณบุรี” โดยมีพื้นฐานว่าการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ นั้นจะต้องตั้งอยู่บนเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. ประชาชนจะต้องมีเวลาที่จะเข้าร่วมในกิจกรรม กล่าวคือ การดำเนินกิจกรรมพัฒนาที่จัดทำขึ้นจะต้องเป็นเวลาที่ประชาชนว่างจากกิจกรรมงานประจำหรือการประกอบอาชีพ มิเช่นนั้นแม้ว่าต้องการจะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อยเพียงใดก็ตาม ก็อาจมีประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมได้น้อย เนื่องจากมีภารกิจที่ต้องกระทำในช่วงนั้นๆ

2. โครงการพัฒนาต่างๆจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ มิเช่นนั้นประชาชนก็ไม่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมได้

3. ประชาชนจะต้องมีความตั้งใจ และเต็มใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมที่จัดให้มีขึ้นในหมู่บ้าน

4. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี)

จากผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า มีตัวแปร 5 ตัว คือ ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วม รายได้จากการให้บริการการท่องเที่ยว ทศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และกิจกรรมทางการเกษตร มีความสัมพันธ์กับคะแนนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี โดยมีค่า R (สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ)เท่ากับ 0.764 และการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวได้แก่ ปัญหาการเข้ามามีส่วนร่วม รายได้จากการให้บริการการท่องเที่ยว ทศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ กิจกรรมทางการเกษตร มีผลต่อคะแนนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประมาณร้อยละ 58.3 และถ้าใช้ปัญหาการเข้ามามีส่วนร่วม รายได้จากการให้บริการการท่องเที่ยว ทศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และกิจกรรมทางการเกษตร ไปพยากรณ์คะแนนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จะมีความคลาดเคลื่อน ประมาณ 53.425

โดยปัญหาการเข้ามามีส่วนร่วม รายได้จากการให้บริการการท่องเที่ยว ทศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และกิจกรรมทางการเกษตร สามารถพยากรณ์คะแนนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสามารถสรุปเป็นสมการถดถอย พหุคูณมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้ดังนี้

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7 + b_8x_8 + b_9x_9 + b_{10}x_{10} + b_{11}x_{11} + b_{12}x_{12}$$

หรือการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี = 30.477 + -6.109 (ปัญหาการเข้ามามีส่วนร่วม) + .001 (รายได้จากการบริการการท่องเที่ยว) + 2.648 (ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร) + 2.711 (การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร) + 12.123 (กิจกรรมทางการเกษตร)

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตารางที่ 21 สรุปได้ว่ามีตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม (ระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร) จึงพิสูจน์สมมติฐานได้ว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งปัจจัยดังกล่าว ได้แก่ ปัญหาการเข้ามามีส่วนร่วม รายได้จากการบริการการท่องเที่ยว ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และกิจกรรมทางการเกษตร โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ รายได้จากการบริการการท่องเที่ยว ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และกิจกรรมทางการเกษตร ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบ คือ ปัญหาของเกษตรกรในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

5. ผลการวิเคราะห์ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี

การศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัญหาต่างๆ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยแล้วพบว่า ประเด็นที่เกษตรกรเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางคือ ไม่มียานพาหนะในการเดินทางไปร่วมประชุม เกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับมากคือ ไม่มีความรู้ทางด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีผลผลิตและผลิตภัณฑ์ที่จะนำไปจำหน่าย มีภาระมากจึงไม่สามารถเข้าร่วมได้ ประเด็นที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย คือ มีที่พักอาศัยอยู่ห่างไกลกับแหล่งท่องเที่ยว มีปัญหาด้านสุขภาพ และ

ประเด็นที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ คนในครอบครัวไม่สนับสนุนหรือให้ความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เกษตรกรเสนอให้ควรมีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ที่มากขึ้น ควรปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีการสนับสนุนให้เยาวชนที่อยู่ในชุมชนเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยว ควรให้คนในชุมชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น และควรมีตลาดจำหน่ายสินค้าที่แน่นอน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัวกับตัวแปรตาม (การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี) พบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกร มีจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) รายได้ จากการให้บริการการท่องเที่ยว 2) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) กิจกรรมทางการเกษตร 4) ทักษะคิดของเกษตรกรต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 5) ปัญหาของเกษตรกรในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตัวแปรเหล่านี้สามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. รายได้จากการให้บริการการท่องเที่ยว

พบว่ารายได้จากการให้บริการการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แสดงว่า เกษตรกรที่มีรายได้จากการให้บริการท่องเที่ยวมาก จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากกว่าผู้ที่มียาได้น้อย รายได้อาจเป็นแรงจูงใจในการทำให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เนื่องจากเกษตรกรมองเห็นถึงรายได้ที่จะได้รับจากนักท่องเที่ยว จากการศึกษาของ ระวี (2542) พบว่าการได้รับประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนบ้านโป่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเมื่อพิจารณา พบว่ารายได้จากการให้บริการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรที่สำคัญ คือ ระดับการศึกษา และอายุ และมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับตัวแปรที่สำคัญคือ รายได้นอกภาคการเกษตร เพศ สถานภาพสมรส และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน แสดงว่า ผู้ที่มีรายได้จากการให้บริการท่องเที่ยวมาก จะเป็น

ผู้ที่มีอายุ และได้รับการศึกษาสูงกว่า จึงอาจทำให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่าผู้ที่มีรายได้จากการให้บริการท่องเที่ยวต่ำกว่า

2. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว หมายความว่าเกษตรกรที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าเกษตรกรที่ได้รับข้อมูลข่าวสารน้อยกว่าจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่ละคู่ พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการศึกษาของเกษตรกร และรายได้จากการให้บริการการท่องเที่ยว แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวมากจะเป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาที่สูง และมีรายได้จากการให้บริการการท่องเที่ยวมาก ผลการวิจัยครั้งนี้เมื่อเทียบกับการวิจัยของ ประทีป (2541) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการน้ำชลประทานของโครงการชลประทานเขื่อนแม่กวง อุตรดิตถ์ พบว่าการได้รับข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการน้ำชลประทานเช่นกัน และผลการวิจัยของ สันติ (2539) พบว่าการได้รับข่าวสารจากวิทยุโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์ป่าชุมชน

3. กิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกร

กิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกร จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการมีกิจกรรมทางการเกษตร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือถ้าเกษตรกรมีกิจกรรมทางการเกษตรมาก จะทำให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจเกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตรหลายอย่างของเกษตรกร ทำให้มีการสั่งสมความรู้ ประสบการณ์ในเรื่องเกี่ยวกับการเกษตร และอาจมุ่งหวังในการผลิตเพื่อจำหน่าย จึงทำให้เกษตรกรที่มีกิจกรรมทางการเกษตรมาก มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากนั่นเอง

4. ทักษะต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ทักษะของเกษตรกรต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแสดงว่า เกษตรกรที่มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากเพียงใดจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าเกษตรกรที่มีทัศนคติที่ด้อยกว่า

เนื่องจากทัศนคติเป็นความรู้สึกรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และมีผลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบสนองหรือกระทำต่อสิ่งนั้น ดังนั้น เกษตรกรที่มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ย่อมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าผู้ที่ทัศนคติที่ด้อยกว่าหรือไม่ดีต่อการท่องเที่ยว จากการศึกษามีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์และพัฒนาป่าชุมชน ประเสริฐ (2543) พบเช่นกันว่า ทัศนคติของเกษตรกรต่อการอนุรักษ์และพัฒนาป่าชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกร

5. ปัญหาของเกษตรกรในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากการวิเคราะห์หาคอขวด พบว่า ปัญหาของเกษตรกรในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว แสดงว่าเกษตรกรที่มีปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว น้อยกว่า จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าเกษตรกรที่มีปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่า ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าคนที่มีความน้อยอาจเป็นผู้ที่อยากเข้ามามีส่วนร่วมเพราะต้องการที่จะเข้ามาพัฒนาการท่องเที่ยวให้ดีขึ้น เพื่อตนจะได้รับผลประโยชน์จากการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว และเห็นถึงประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับด้วย ถ้าพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่ พบว่า ปัญหาของเกษตรกรในการเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับเพศ อายุ และระยะห่างจากแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ต่างมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกร จึงทำให้เกษตรกรไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้เกษตรกรและคนในพื้นที่สามารถใช้พื้นที่นี้สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยครั้งนี้สามารถเป็นแนวทางให้เกษตรกรในพื้นที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปวิเคราะห์ถึงปัญหาในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการเข้าร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่อไป

จากการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับน้อย รัฐบาลหรือองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นควรพิจารณาประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้ เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเกษตรกร และชุมชนต่อไป

1) การประชาสัมพันธ์ ควรให้ความสำคัญแก่การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกร เห็นถึงประโยชน์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเชิญชวนให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างทั่วถึง

2) สนับสนุนด้านการผลิตสินค้า ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรผลิต สินค้าเพื่อนำไปจำหน่าย โดยเน้นคุณภาพของสินค้า และปริมาณสินค้าให้พอเพียงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะเป็นสินค้าเฉพาะอย่างที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

3) ให้ความรู้ในด้านการพัฒนา บริหาร และการจัดการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรอบรม หรือจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ของตนในท้องถิ่นในเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4) เน้นการเข้ามามีส่วนร่วมในทุกด้าน การศึกษาครั้งนี้พบว่าเกษตรกรมีส่วนร่วมในระดับน้อยทุกด้าน ควรชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ และการมีส่วนร่วมโดยสร้างความเข้าใจแก่คณะกรรมการและเปิดโอกาสตลอดจนกระตุ้นให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมให้มาก

5) สร้างจิตสำนึกให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนกระตุ้นให้เกษตรกรในท้องถิ่น เกิดจิตสำนึกและเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

6) ควรมีการสนับสนุนให้เยาวชนที่อยู่ในชุมชนเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยว เพื่อให้เยาวชนได้รู้จักการเรียนรู้ในการประกอบอาชีพ ได้รับรู้ ห่วงใยในทรัพยากรธรรมชาติ และรักถิ่นฐานบ้านเกิด

7) ควรให้มีตลาดจำหน่ายสินค้าที่แน่นอน เพื่อสร้างรายได้และอาชีพที่มั่นคงแก่คนในชุมชน

8) ควรปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ที่พัก ห้องน้ำ สถานที่จอดรถ ฯลฯ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรจะศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจหรือทัศนคติของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 2) ควรศึกษาในเรื่องปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี ไม่เกิดการพัฒนาที่ชัดเจนเท่าที่ควร เพื่อหาข้อสรุปถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และเพื่อนำเสนอแนวทางแก้ไข

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved